

** Profesor Fran Hauptman, ki je dolgo vrsto let poučeval na graškem ženskem učiteljskem, je stopil v zaslužni pokoj. Vrlemu pedagogu, ki se je tudi v tujini vedno dejansko zavedal svoje narodnosti, želimo veselo in srečno uživanje mirnega pokoja.

Književnost in umetnost.

Naša bodočnost ima v zadnjih dveh številkah to-le zanimivo vsebino:

1. štev.: Ferdo Plešič: Pot do kruha. Andrej Rapč: Življenja utrinki. Ferdo Plešič: Trgovstvo. Zgodovinska črtica. Pripovedka o življenju. Posl. Podravski. Block-Podravski: Matere velikih ljudi. Razgled po domu in svetu: Japonske prislovice. — Odobrenje iger. Čaj. Vabilo na naročbo.

2. štev.: Andrej Rapč: Življenja utrinki. Ferdo Plešič: Trgovstvo. Zgod. črtica. Block-Podravski: Matere velikih ljudi. Beseda o revščini. Posl. Podravski. Razgled po domu in svetu: Iz zapiskov pesnika. Pri ljudskem štetju. Otročja odkritosrčnost. Ali — ali. Kdo ima prav? Prepozno. Pomen krompirja. Pri sodnji. V električnem tramvaju. Vabilo na naročbo.

List vsem prav toplo priporočamo. Tovariši po deželi: na delo za razširjanja „Naše bodočnosti“!

Domače ognjišče. Štev. 2. ima to-le vsebino: Dr. Franko Bežjak: O domači kazni. — 2. Rudolf Horvat: O vzgoji otrok v predšolski dobi. — 3. Slike iz vzgoje. Burgstein: Pri stricu zdravniku na deželi. — 4. Listek A. Rapč: Ob koncu polletja. — 5. Drobline. — Priporočajte in širite „Domače ognjišče“!

Politiški pregled.

* Državni zbor je sklican na 10. marca. Baron Bienenroth ve danes toliko o političnem položaju, kolikor je vedel tisti dan, ki je zaključil parlament. Kaže se dandanašnje, kakšna velikanska napaka se je storila z zaključitvijo. Dokler je bil državni zbor skupaj, je imela ogromna večina strank voljo za delo, in red bi se v zbornici lahko napravil, seveda ne z Bienenrothom. Delavnost ni bila brez večine, pač pa ministrski predsednik, ki se je bal, da mu proračunski osek ne dovoli pozicijskega fonda. Če bi baron Bienenroth iz tega izvajal navadne ustavne posledice, pa se poslovil, bi imeli danes drugo vladno, ne „pred-pustne“, temveč tako, s katero bi bila večina delala. Zdaj ko je parlament razkropljen, bi pa vsaka stranka rada čimveč profitirala od položaja in zato so sedaj težave res večje. Češke meščanske stranke baje zahtevajo, da morajo Nemci jamčiti, da ne bo obstrukcije v češkem deželni zboru. Tedaj bi oni jamčili, da ne obstruirajo v državnem zboru. Nemci pa obratno in pravijo, da mora biti najprej red v državnem zboru, potem šele pride deželni zbor na vrsto. Za temi zahtevami se pa seveda skrivajo druge dobičkarje. Čim slabotnejša je vlada, temmanj bo opravila v tem položaju. Dokler ni parlamenta, je vsako ozdravljenje nemogoče.

* Poljaki se približujejo drugim Slovonom v državnem zboru. „Narodni Listi“ poročajo, da sta zastopnika Poljakov v seji „delovoljnih“ strank, poslanca dr. Glabinski in prof. Dzieduzycycki, kategorično izjavila, da Poljaki pod nobenim pogojem ne vstopijo v nasvetovano koalicio, in sicer zaradi tega, ker je le-ta očitno naperjena proti Čehom in Slovincem. S tem so se Poljaki izjavili za solidarne z ostalimi slovanskimi poslanci, vendar so tudi izrekli, da hočejo med nemškimi in slovanskimi strankami zavzeti stališče, ker so prepričani, da se bo s takim postopanjem slovanska opozicija poprej ublažila. Nemški krščanski socialci so bili skoro edini zato, naj se „delovoljne“ stranke združijo zoper opozicijo slovanske enote, kar so seveda Poljaki s svojo izjavo preprečili.

* Koliko stane Avstrijo aneksija Bosne in Hercegovine? Neki list je prinesel poročilo, da znašajo stroški že sedaj pol milijarde kron. Od te vsote se je že plačalo 280 milijonov, 300 milijonov pa je že zaračunjenih, a še ne plačanih. Ker manjka gotovine, so se porabili vsi blagajniški preostanki tako v Avstriji kakor na Ogrskem in velik del ogrske emisije v svrhu vojnih priprav v Bosni. Vključno temu pa izdatki še vedno naraščajo. Tudi kontokorentni kredit pri dunajskih bankah se je že porabil za svrhe, ki so v zvezi z aneksijo. Velik del vsote v znesku 580 milijonov kron se je že porabil, preden je prišlo do delne mobilizacije. Ta denar se je večinoma porabil za oboroževanje in za nabavo vojnega materiala.

* Rusija proti Avstro-Ogrski. Po poročilih iz Varšave je ruska cenzura dala zapleniti vse inozemske liste, ki priobčujejo Avstriji prijazne vesti. Dovolila pa je, da smejo poljski listi priobčevati najostrejša napade proti Nemčiji in Avstro-Ogrski zaradi njiju postopanja proti Srbiji.

* Novi srbski kabinet je sestavljen tako: predsedništvo naprednjak Novakovič; zunanje zadeve staroradikalec Milovanović; notranje zadeve staroradikalec Milosavljevič; finance staroradikalec

Protić; stavbe staroradikalec Pašić; ponk mladoradikalec Stojanović; trgovino mladoradikalec Prodanović; justico nacijeonec Ribarac; vojna polkovnik Marinović; — Ministrski predsednik Novaković in minister za zunanje zadeve dr. Milovanović sta izdelala večkrat napovedano spomenico, ki naj bi se odposlala vesilam. Kralj Peter je pa izrekel željo, da bi se s spomenico vred odposlalo tudi naznanilo, da nima sedanje oboroževanje srbske armade nobene vojne osti proti Avstro-Ogrski. Novaković in Milovanović sta sprejela kraljevo željo in tako se odposlje s spomenico tudi to naznanilo.

Vestnik.

Neumnost ali zlobnost. „Slovenec“ piše dne 27. februarja t. l. doslovno: „Svobodno miselno učiteljstvo slavi 40 letnico „moderne“ ljudske šole. Svobodno miselno učiteljstvo se pripravlja, da slavi 14. majnika 1869 sklenjeno ljudskošolsko postavlo. Sicer pa posebnega navdušenja ne bo, ker se že splošno priznava, da se nitina meščanskih šolah učenci ne nauče več kakor v stari „klerikalni“ šoli.“ — No, sedaj so vsaj zvedeli tisti tovariši, ki simpatizirajo s S. L. S., kakšna šola je ideal tej stranki. Uskoče v ta tabor čaka pač usoda tiste muhe, ki se zaleti v vrel močnik.

Dr. Lampe na delu. Deželnemu odborniku in članu deželnega šolskega sveta, dr. Evgenu Lampetu, žila ne da miru. Zopet je rohnel proti učiteljstvu, to pot na shodu v Šmartnem pri Litiji, in sicer je rohnel, kakor priznava sam „Domoljub“, jako ostro. Govoril je o starostnem zavarovanju, ki so se mu kmetje na shodu v Ljubljani odločno uprli ter dejal: „Tisti liberalni hujskači pa, ki te ogromne in silno težavne zakonske predloge še videli niso, in ki nimajo pojma o njeni vsebini, so si izmislili celo kopo laži in so hujskali ljudstvo. Temu mora biti konec. Koder poizvedujemo po začetnikih teh laži, pridemo navadno nazadnje na liberalnega — učitelja. Ti liberalni učitelji hočejo imeti zvišane plače, in ker so jim liberalci na ljudske stroške obljubili, hočejo zopet liberalni stranki na vrh pomagati. Zato so pograbili to priložnost in so se lagali kmetom, da jih hoče Slovenska Ljudska Stranka s starostnim zavarovanjem uničiti in z njihovih gruntov pregnati. Vi pa povejte vsakemu liberalnemu učitelju sledeče: Če bi se učiteljem plače izboljšale tako, kakor zahtevajo liberalni učitelji, ki proti starostnemu zavarovanju hujskajo, bi znašalo to primeroma toliko, kolikor bi plačavalo naše ljudstvo zase, da bi bili vsi kmetje in hlapeci zavarovani za starost, o nemoglost in bolezen. Če mislijo liberalni učitelji s hujskanjem in z lažmi doseči zvišanje plač, so se zelo zmotili!“ — Temu hujskanju in pretenju nasproti izvrstno pripominja „Rdeči praporec“, piše: „Kdor razume klerikalne govore, je po tem bojnem kliču na jasnem: Klerikalci hočejo izstradati učitelje ter jih z bedo prisiliti, da vstopijo v njihov tabor. Kmetosko zavarovanje, o katerem je govoril dr. Lampe, ni nič drugega kakor pretveza, in če bi bili njegovi poslušalci kolkaj razmislili njegove besede, bi bili morali opaziti, kako je nasprotoval sam sebi. Najprej je namreč razlagal, da je bivši češki minister Prašek zahteval kmetosko zavarovanje in je s tem nekako hotel odvrniti od klerikalne stranke sum, da bi bila ona agitrala za to. Potem je pripovedoval, da kranjsko kmetosko ljudstvo nasprotuje takemu zavarovanju in da ga bo klerikalna stranka odklonila, ker ga ljudstvo ne mara. Naenkrat pa je trdil, da so učitelji kmete naščuvali proti zavarovanju. A nikomur ni prišlo na misel, da bi bil vprašal dr. Lampeta, katera njegovih trditve je resnična. Zakaj, če so le učitelji naščuvali kmete, se ne more govoriti o ljudski volji. In če so klerikalci prepričani, da je vse sama učiteljska hujskarija, tedaj ne bi bili smeli reči, da bodo odklonili kmetosko zavarovanje, temveč bi bili morali govoriti takole: „Ljudje, zavarovanje je dobra reč, ampak hujskači so vas zapeljali.“ In razložiti bi bili morali ljudstvu celo vprašanje ter ga poučiti. Sicer pa nima starostno vprašanje nič opraviti z učiteljskimi plačami. Če bi bili klerikalci resnični prijatelji ljudstva, bi morali reči to: „Prijatelji, ob sedanjih plačah ne morejo učitelji dostojno živeti in zato tudi ne morejo vaših otrok tako poučevati, kakor bi bilo treba. Učiteljske plače se morajo izboljšati zaradi vaših otrok. Kdor vas hujska proti učiteljem, vas hujska proti vašim otrokom.“ Toda klerikalcem je bodočnost ljudskega naraščanja deveta briga. Zdaj imajo moč, da lahko terorizirajo, pa jo rabijo. Krščanska ljubezen je pa kdo ve v kateri shrambi.“ — Te besede imenovanega lista so popolnoma resnične. Kako zna posebno dr. Lampe izrabljati svojo sedanjo slučajno moč in kako zna terorizirati — to nam je dobro znano. Pa bomo to tudi povedali in dokazali, kadar pride čas! Take krščanske može je treba poznati.

Odlikovani tovariši. Meseca julija lani je razpisala „Glasbena Matica“ častne nagrade za nove skladbe. Matici je dospelo 53 konkurenčnih skladb. Za ocenjevanje došlih skladb izvoljen jury je 6 skladb iz ocenjevanja izločila, ker niso odgovarjale besedilu in smislu razpisa, 34 skladb je kot manj vredne odklonila, 13 skladb pa je predlagala, da se jim prisodi njih

vrednosti primerna častna nagrada. Med temi poslednjimi je devet kompozicij tovariša E. Adamiča, ki mu na takem odlikovanju iskreno čestitamo!

Učiteljska tiskarna je založila in izdala vse predpisane tiskovine za obrtne nadaljevalne šole. Posebno priporočila slav. vodstvom Izkaze za pripravljalni tečaj, za I. in II. razred in Odhodna izpričevala.

Nemška šola v Kaplji pri Arvežu. V „Narodnem Dnevniku“ čitamo: Občinski odbor v Kaplji pri Arvežu je sedaj sprejel Judežve groše „Schulvereinove“. V nedeljo se je vršila seja, v kateri se je sprejelo ponudbo „Schulvereinovo“, da da za povečanje šole 4 tisoč kron, ako bo od 2. šolskega leta naprej učni jezik izključno nemški, vodstvo šole nemško in se bo postavil 4. razred. Te pogoje je obč. odb. r. na Kaplji brezpogojno sprejel in so vsi člani s svojimi podpisi potrdili sprejem šulferajnovega Judežvega darila.

Umrl je v bolnici v Kandiji pri Novem mestu tov. Ivan Žnidaršič, nadučitelj iz Brusnice. R. i. p.!

Osebnost, Okrajni šolski svet v Krškem je imenoval Ivanu Mesčevu za prov. učiteljico in voditeljico v Orneči vasi.

Sedmi sestanek trgovskih in obrtniških vajencev je priredilo učiteljstvo meščanske šole v Krškem v nedeljo, dne 28. februarja. Vzpored je obsegal: 1. petje (nar. pesmi), 2. dihalo (predavanje ravnatelja dr. Tomo Romiha), 3. telovadbo in prosto zabavo.

Meščanska šola v Borovljah. „Mir“ poroča, da je dognana stvar, da dobe Borovlje deško in dekliško meščansko šolo. Vprašanje je samo, če se vpiše zadostno število otrok. Vodstva ljudskih šol v okolici so dobila nalog, da naznanijo udeležence iz okolice. Ta pridobitev je brezdvomno velikanske važnosti za Borovlje; škoda, da Slovenci z njo ne dobe ničesar. Ali se ne bi moglo poučevati par ur slovenščine na teden? Krajni šolski sveti v borovljski okolici, zahtevajte!

V Pilberku so na tamošnji šoli pobrali učitelji otrokom — slovenske katekizme.

Poučevanje na obrtno-nadaljevalnih šolah ob praznikih brez razločka, ali je praznik med tednom ali na nedeljo, se po ministrskem ukazu v bodoče opusti.

Slovenska šolska Matica. Knjige „Slovenske šolske Matic“ za leto 1908, so izšle in se začele te dni razpošiljati. P. n. društveniki jih prejema po svojih poverjenikih.

Iz Bušeče vasi nam pišejo: Dne 28. februarja je priredilo učiteljstvo v Bušeči vasi na Dolenjskem roditeljski sestanek. Zanimanje staršev za ta sestanek je bilo tako veliko, da je bila šolska soba že pred določeno uro in to v kljub skrajno slabemu vremenu natlačeno polna. — Privlačna sila je bil tov. nadučitelj Kocijančič, ki si je v kratki dobi svojega tukajšnjega službovanja s svojim zglednim nastopom znal pridobiti zaupanje in srca ljudstva. Tov. Kocijančič je razložil staršem v lahko lahko umljivi besedi pomen roditeljskih sestankov in jih je opozoril na glavne napake, ki jih zagrešijo pri vzgoji svojih ljubljencev. — Neprestano pritrdjevanje besedam govornikovim je pričalo, da so besede, ki so prihajale iz srca, vnetega za mladino, našle pot v srca navzočih očetov in mater. — Tov. govornika je v navdušenih besedah zahvalil za lepe nauke posestnik Omrza. Plačilo za njegov trud pa naj bo zavest, da je z otvoritvijo teh sestankov storil velik korak naprej, da je odprl prosveti prve duri. Uspehi ne bodo izostali. — Omeniti moram tudi g. kateheta Faturja. Dasi je bilo jako neugodno vreme, je prišel tudi on na sestanek iz oddaljenega Sv. Križa. Podal je v svojem, tuptam humorističnem govoru, kar je navzočim jako ugajalo, zlasti materam obilo lepih nauk. Vsa čast vnetemu mladolinjuba! Starši so se razšli s prepričanjem, da je učitelj njihov največji dobrotnik. G.

Šolska veselica se je vršila dne 18. februarja t. l. dopoldne v Žetalah pri Bogatcu po prav raznovrstnem vzporedju. Omenjeno naj bo, da so se posamezne točke popolno dovršeno izvajale. Posebno genljivo je bilo videti, ko so bili z jubilejskimi kronami v slov. znakovih dekorirani trije dečki, ki so dobili to odlikovanje v pohvalo, da so dne 2. decembra l. l. ob 60 letnici vladarjevi pravilno prednašli pesmi. Prav ljubeznivo je bilo videti otroke v živi sliki stati in prepevati pesmi: „Slovenka sem“, „Slovenska zemlja“ i. dr. iz Kosijeve „Slava domovini“. Nad vse pričakovanje je bil nastop mladih vojakov, ki so bili opravljeni s puškami, sabljami in papirnatimi čepicami. Razdelilo se je tudi 27 lepih cesarskih podob, pripetih na lepenko, ki jih je podaril knez Windisch-Graetz. Pred koncem se je razdelilo 161 žepnih robocev, t. j. med vse navzoče šolarje. Te je naklonil šolski mladini tukajšnji trgovec, g. Maks Berlig, ki je kraj. Sol. ogleda. Naj mu bo na tem mestu za ta dar izrečena najsrčnejša zahvala.

Za učiteljski sklad socialnega odseka „Zveze slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic“ v Celju se je nabralo pri učiteljskem večeru v Žalcu dne 17. februarja t. l. 7:50 K. Hvala! Živeli posnemalci! Fran Voglar. **Poročil se je** tov. Alojzij Hreščak, učitelj v Lokvah, z gđ. Marico Lantierjevo. Čestitamo!

Listnica uredništva.

A. M. v R.: Prejeli smo in porabimo čimprej. Hvala! — Z. V. na Č.: Naj gre, če je koristilovec. Vsi še pridejo nazaj. Osebnosti pa ne maramo. — P.: Poslali smo uredništvu „Popotnika“. Pisano je izvrstno, zato bomo prihodnjije porabili sami, če ne bo pomagal! Pozdrav!

Listnica upravnštva.

Naročnina za „Tovariša“ tako počasi prihaja, da niti za znamke ne prejemo. Znano je pač vsem, da je gmotno stanje „Tovarišev“ slabo. Ali se res ne morete vzbuditi naročniki, ki se štetete stanovsko zavednim, pa plačati to, kar je vsakega naročnika dolžnost! Je li res potreba plačevati še znamke za terjalna, pisma ko je že tako „Tovariš“ pasiven vlad brezbriznosti naročnikov? Naj se li res izključno in dobesedno držim sklepa, ki pravi, da je vsatviti vsakemu naročnika list, ki ne plača vsaj četredtino naprej? Če je vsem prav, bo naposled upravnštvu tudi. Toraj ali, ali —

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Z. 561. Kranjsko. 48 1—1

An der fünfklassigen Knabenvolksschule in Bischoflack ist eine Lehrstelle mit den gesetzmäßigen Bezügen definitiv zu besetzen.

Mit dieser Lehrstelle ist die Erteilung des Unterrichtes der dortigen Fortbildungsschule verbunden und wird demnach auf hiefür qualifizierte männliche Lehrkräfte vor allen reflektiert.

Die gehörig belegten Gesuche sind im vorgeschriebenen Wege bis zum 24. März 1909 beim gefertigten k. k. Bezirksschulrate einzubringen.

An krainischen öffentlichen Volksschulen noch nicht definitiv angestellte Bewerber haben durch ein staatsärztliches Zeugnis den Nachweis zu erbringen, daß sie für den Schuldienst die volle physische Eignung haben.

K. k. Bezirksschulrat in Krainburg, am 23. Februar 1909.

Našim rodbinam priporočamo
- Kolinsko cikorijo -

30 24—1

Anglesko skladišče oblek

Ljubljana, Glavni trg 5.

Največja zaloga in izbira oblek za gospode in dečke, športnih oblek, površnikov, dežnih plaščev in zimskih sukenj.

Obleke in površniki, kakor tudi damski kostumi se izdelujejo po meri in najnovejšem kroju.

Na zahtevanje se pošilja na izbirno tudi brez posnetja.

V zalogi so vedno najmodernejše damske obleke.

Jako nizke cene. O. Bernatovič.

VERONIKA KENDA

v Ljubljani

na Dunajski cesti štev. 20

priporoča p. n. krajnim šol. svetom, šol. vodstvom in učiteljstvu svojo

veliko zalogo pisalnih in risalnih potrebščin.

Dalje imam v zalogi risalni papir raznih vrst v vseh predpisanih velikostih, pisalni in pismeni papir, zavitke različne velikosti, veliko izbiro peres, držal, svinčnikov, gumic, krede, črnila, barvic, ravnil, ter vseh v to stroko spadajočih predmetov. 10 34—10

Postrežba točna in solidna.

Glavna zaloga

A. Slatnarjevih zvezkov.

Anton Šarc

Ljubljana, Sv. Petra cesta 8.

Specialna trgovina za opreme nevest.

Moško, žensko, otroško in perilo za novorojence se po meri izdeluje solidno in najceneje. — Platno vseh širin za telesno in posteljno perilo, namizni prti, serviete, garniture za kavo, bele in barvaste, brisalke, žepni robci, brisalne rute, sifon, širting, kreton, batist itd. itd.

Najnovejše modele za perilo radi pokažemo na ogled. — Švicarske vezene.

Strogo solidno blago. Niske stalne cene.

Gg. učiteljem in njih rodbinam 5% popusta.

Svetlolikalnica:

Kolodvorske ulice št. 8.

23 42—9